

ÎNCHEIERE

18 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând conflictul de competență dintre Judecătoria Cahul, sediul Central și
Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Vladislav Clima împotriva Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea
actului administrativ individual defavorabil,

c o n s t a t ă:

La 14 iulie 2021, Vladislav Clima a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani cerere de chemare în judecată în contencios administrativ împotriva Președintelui Republicii Moldova, solicitând anularea Decretului nr.104-IX din 28 mai 2021 „Privind revocarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.1747-VIII din 2 septembrie 2020” și decizia emisă în cadrul verificării prejudiciare comunicată prin adresarea nr.2/2-06-231 din 25 iunie 2021, prin care a fost respinsă ca nefondată cererea prealabilă din 11 iunie 2021 privind anularea Decretului nr. 104-IX din 28 mai 2021.

La 01 septembrie 2021, prin intermediul Serviciului de evidență și documentare procesuală a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, Secretarul general adjunct Rozalina Albu, în interesele Președintelui Republicii Moldova, în conformitate cu art.198 alin.(3) lit.a) din Codul administrativ și art.43 alin.(2) lit.f) din Codul de procedură civilă, a depus cerere de strămutare a cererii de chemare în judecată în contencios administrativ la o altă instanță de judecată egală în grad.

În motivarea cererii de strămutare Secretarul general adjunct Rozalina Albu, în interesele Președintelui Republicii Moldova, a invocat că reclamantul Vladislav Clima până în prezent activează în calitate de judecător în Curtea de Apel Chișinău, iar până la anularea Decretului contestat, a activat în calitate de președinte al Curții de Apel Chișinău. Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, care urmează să examineze acțiunea reclamantului Vladislav Clima, este o instanță ierarhic inferioară Curții de Apel Chișinău unde activează reclamantul, circumstanță ce trezește dubii privind nepărtinirea și obiectivitatea judecătorilor Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

A susținut că pentru eliminarea oricăror dubii privind echidistanța și nepărtinirea judecătorilor la examinarea prezentei acțiuni, instanța de fond care urmează să examineze cauza nu trebuie să fie subordonată ierarhic instanței în care activează reclamantul, adică Curții de Apel Chișinău. Mai mult ca atât, Curții de Apel Chișinău, în calitate de instanță ierarhic superioară îi va reveni competența de a se pronunța eventual, asupra acțiunilor de contestare a actelor judecătorești, emise de instanța de fond.

În argumentarea poziției, a menționat și faptul că strămutarea cauzei va asigura o soluționare obiectivă și complet exceptată de orice suspiciuni sau influențe. Deoarece imparțialitatea constituie lipsa prejudecăților judecătorului și a părtinirii vreunui participant la judecată, iar prin examinarea cauzei de către un judecător al Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, instanță ierarhic inferioară Curții de Apel Chișinău, vor fi afectate garanțiile procesului echitabil.

A solicitat remiterea examinării prezentei cereri de strămutare instanței competente și admiterea strămutării la o altă instanță egală în grad a acțiunii în contencios administrativ depusă de către Vladislav Clima împotriva Președintelui Republicii Moldova privind controlul legalității actului administrativ individual defavorabil.

Prin încheierea din 01 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani prezenta cauză de contencios administrativ a fost transmisă Curții de Apel Chișinău întru examinarea cererii de strămutare depusă de Secretarul general adjunct, Rozalina Albu, în interesele Președintelui Republicii Moldova.

Prin încheierea din 03 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cauza a fost transmisă Curții Supreme de Justiție pentru examinarea cererii de strămutare depusă de Secretarul general adjunct, Rozalina Albu, în interesele Președintelui Republicii Moldova.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, prin încheierea din 06 octombrie 2021 a ridicat de la examinare și a remis Curții de Apel Chișinău, cauza de contencios administrativ, la acțiunea depusă de Vladislav Clima împotriva Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, pentru examinarea cererii privind strămutarea acțiunii în contencios administrativ la o altă instanță de judecată.

Prin încheierea din 20 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea depusă de Secretarul general adjunct Rozalina Albu, în interesele Președintelui Republicii Moldova cu privire la strămutarea cauzei la o altă instanță egală în grad și cauza de contencios administrativ a fost strămutată spre examinare la Judecătoria Cahul, sediul Central.

Prin încheierea din 02 noiembrie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Vladislav Clima împotriva Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil a fost ridicată și remisă Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție pentru soluționarea conflictului de competență jurisdicțională.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că competență să judece cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Vladislav Clima împotriva Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, este Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.39 Cod administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit.

Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

În conformitate cu art.191 alin.(1) din Codul administrativ, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2) și alin.(3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ, iar potrivit alin.(4), curțile de apel soluționează și cererile de apel împotriva hotărârilor și recursurile împotriva încheierilor emise de judecătoria.

În conformitate art.200 alin.(3) din Codul administrativ, conflictul de competență dintre judecătoriile din jurisdicția diferitor curți de apel, dintre o judecătorie și o curte de apel sau dintre două curți de apel se soluționează de către Curtea Supremă de Justiție, iar potrivit alin.(4) Conflictul de competență se soluționează fără citarea participanților la proces, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs.

În cazul din speță, prin încheierea din 20 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea depusă de Secretarul general adjunct Rozalina Albu, în interesele Președintelui Republicii Moldova cu privire la strămutarea cauzei la o altă instanță egală în grad și cauza de contencios administrativ a fost strămutată spre examinare la Judecătoria Cahul, sediul Central.

Prin încheierea din 02 noiembrie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Vladislav Clima împotriva Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil a fost ridicată și remisă Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție pentru soluționarea conflictului de competență jurisdicțională (f.d.149-152).

Analizând soluția expusă în încheierea din 20 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și argumentele descrise în încheierea din 02 noiembrie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține prevederile art.35 al Legii nr.514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească, potrivit cărora fiecare curte de apel își exercită competența într-o circumscripție care cuprinde mai multe judecătoria. Curțile de apel, judecătoriile din circumscripția lor, localitatea lor de reședință sunt prevăzute la anexa nr.3.

Astfel, în anexa nr.3 a Legii nr.514 din 06.07.1995, circumscripția în care își exercită competența Curtea de Apel Chișinău, include judecătoriile Chișinău, Orhei, Strășeni, Criuleni, Hîncești, Anenii Noi, Căușeni, Ungheni și nu include Judecătoria Cahul.

Competența jurisdicțională a Curților de Apel, conform prevederilor art.191 din Codul administrativ, inclusiv competența pentru incidentele de procedura ce rezulta

din prevederile art.198 din Codul administrativ, este limitată ca exercițiu de competență teritorială a instanței de apel respective.

Pentru aceste motive o Curte de Apel nu este îndreptățită să strămute o cauză de contencios administrativ în cazurile prevăzute de art.198 alin.(3) din Codul administrativ la o Judecătorie din circumscripția altei Curții de Apel. O asemenea practică este de natură să învingă principiul imutabilității competenței jurisdicționale și teritoriale.

Prevederile art.198 alin.(3) din Codul administrativ, stabilesc cert că instanța ierarhic superioară decide, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, strămutarea acțiunii în contencios administrativ la o altă instanță de judecată dacă instanța competentă nu poate adopta o hotărâre:

a) când, din motivul recuzării sau abținerii unui sau mai multor judecători ori din alte motive întemeiate, substituirea judecătorilor devine imposibilă;

b) când, din cauza unor circumstanțe excepționale, nu poate funcționa o perioadă îndelungată.

Reieșind din norma legală pre-citată, legiuitorul a stabilit expres situațiile când poate fi dispusă strămutarea cauzei de la instanța în a cărei competență este dată prin lege cauza, la o altă instanță de același grad.

Aplicarea acestor temeuri nu poate fi modelată ca un mijloc flexibil de dezinvestire a instanței judecătorești și a judecătorului competent pentru examinarea acțiunii în contencios administrativ, fapt ce ar putea genera judecarea cauzei de către un tribunal ilegal constituit.

Curtea Supremă de Justiție admite că unele erori în aplicarea Codului administrativ se datorează caracterului inovativ al reglementărilor și faptului că formarea practicii judiciare uniforme este încă într-un proces dinamic și complex.

Prin urmare, strămutarea acțiunii în contestare dispusă de completul Curții de Apel Chișinău la Judecătoria Cahul, sediul Central a generat un conflict negativ atipic.

Pentru soluționarea conflictului de competență, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, relevă că, obiectul acțiunii îl constituie anularea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.104-IX din 28 mai 2021 „Privind revocarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.1747-VIII din 02 septembrie 2020” și decizia emisă în cadrul verificării prejudiciare comunicată prin adresarea nr.2/2-06-231 din 25 iunie 2021, prin care a fost respinsă ca nefondată cererea prealabilă din 11 iunie 2021 privind anularea Decretului nr. 104-IX din 28 mai 2021, care prin prisma art.10 alin.(1) din Codul administrativ, sunt acte administrative individuale.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție denotă că potrivit cererii de chemare în judecată, în calitate de pârât este indicat Președintele Republicii Moldova.

În sensul art.7 din Codul administrativ, autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

Reieșind din Titlul III, Capitolul V din Constituția Republicii Moldova, Președintele Republicii Moldova are calitate de autoritate publică.

În conformitate cu art.196 alin.(1) din Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică care a desfășurat activitatea administrativă contestată, dacă legea nu prevede altfel.

Având calitatea de pârât în prezenta acțiune, Președintele Republicii Moldova, în calitate de autoritate publică, are sediul în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 154.

Prin urmare, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani dispune de competență teritorială la examinarea prezentei cauze de contencios administrativ.

Art.197 din Codul administrativ, prevede că nimeni nu poate fi lipsit de dreptul judecării procesului de către instanța în a cărei competență este dată prin lege cauza, cu excepțiile expres stabilite de lege.

Referitor la critica invocată în cererea de strămutare depusă de Secretarul general adjunct Rozalina Albu, în interesele Președintelui Republicii Moldova cu privire la strămutarea cauzei la o altă instanță egală în grad, prin care se invocă temeuri precum existența unor circumstanțe ce ar trezi dubii privind imparțialitatea și obiectivitatea judecătorilor Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din motiv că Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, care urmează să examineze acțiunea, este o instanță ierarhic inferioară Curții de Apel Chișinău unde activează reclamantul Vladislav Clima. Completul specializat reține următoarele aspecte.

În conformitate cu art.1 alin.(3) al Legii nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorii instanțelor judecătorești sînt independenți, imparțiali și inamovibili și se supun numai legii, iar potrivit alin.(4) Judecătorii iau decizii în mod independent și imparțial și acționează fără nici un fel de restricții, influențe, presiuni, amenințări sau intervenții, directe sau indirecte, din partea oricărei autorități, inclusiv judiciare.

Organizarea ierarhică a jurisdicțiilor nu poate aduce atingere independenței individuale a judecătorului.

Potrivit Codului de Conduită Judiciară de la Bangalore, prin independența judecătorului se înțelege inclusiv independentă individuală și instituțională, care presupune printre altele că judecătorii sunt independenți unii față de ceilalți. Nici o organizare ierarhică a justiției și nici o diferență de grad sau rang nu poate afecta în vreun mod dreptul unui judecător de a pronunța hotărâri în mod liber, fără a fi influențat de considerații sau influențe extrinseci.

La acest capitol urmează a reitiera și opinia Comisiei de la Veneția expusă în Amicus Curiae pentru Curtea Constituțională privind răspunderea penală a judecătorilor, adoptată la cea de-a 110-a Sesiune Plenară (Veneția, 10-11 martie 2017), prin care s-a accentuat că, un judecător este liber să își expună opinia, să stabilească faptele și să aplice legea în toate problemele conform propriei sale convingeri și nu este obligat să se justifice în fața nimănui, nici chiar în fața altor judecători și/sau președintele instanței, pentru modul în care a înțeles legea și a stabilit faptele.

Cât privește alegația că asupra judecătorilor Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani ar plana careva dubii privind imparțialitatea acestora, aceasta nu și-a găsit suportul probator, având caracter declarativ.

Jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, indică că în fiecare caz concret va trebui de stabilit dacă, în afara conduitei personale a judecătorului, există fapte dovedite de natură a ridica îndoieli în ceea ce privește imparțialitatea acestuia. La caz, înalta Curte, în hotărârea *Kyprianou v. Cyprus* [GC], nr. 73797/01, ECHR 2005, a rezumat principiile care reies din jurisprudența sa cu privire la imparțialitatea instanței judecătorești indicând că urmează a se face distincție între o abordare subiectivă, adică încercarea de a constata convingerea personală sau interesul unui judecător într-o anumită cauză, și o abordare obiectivă, adică determinarea dacă el a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens (*Piersack v. Belgium*, Hotărâre din 1 octombrie 1982, Seria A nr. 53, § 30 și *Grievies v. the United Kingdom* [GC], nr. 57067/00, § 69, ECHR 2003-XII). Atunci când se hotărăște dacă într-o anumită cauză există motive legitime de a bănuși că un complet nu este imparțial, punctul de vedere al celor care pretind că acesta nu este imparțial este important, dar nu decisiv. Ceea ce este decisiv este dacă această bănușială poate fi obiectiv justificată (*Ferrantelli and Santangelo v. Italy*, Hotărâre din 7 august 1996, Reports 1996-III, pp. 951-52, § 58, și *Wettstein v. Switzerland*, nr. 33958/96, § 44, ECHR 2000-XII).

Astfel, completul specializat reține că în vederea asigurării dreptului participanților la proces la o instanță de judecată imparțială în materia acțiunilor în contencios administrativ, garantat de art.6 alin.(1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, legiuitorul a prevăzut la art.202 din Codul administrativ dreptul participanților la proces de a înainta cerere de recuzare în baza temeiurilor prevăzute la art.49 și 50, din același cod. Numai în situația când din motivul recuzării mai multor judecători ai instanței, substituirea judecătorilor ar deveni imposibilă, instanța ierarhic superioară ar avea dreptul să strămute prezenta cauză la o altă instanță egală în grad, situație ce în prezent nu se atestă.

Referitor la aspectul că, Curții de Apel Chișinău, în calitate de instanță ierarhic superioară îi va reveni competența de a se pronunța eventual, asupra acțiunilor de contestare a actelor judecătorești, emise de instanța de fond, ceea ce ar crea dubii privind asigurarea garanțiilor unui proces echitabil, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține aplicabilitatea instituției recuzării/abținerii sau strămutării, de care pârâtul ar putea să facă uz la momentul oportun.

Pe cale de consecință, reieșind din limitele obiectului și temeiul acțiunii, sediul pârâtului raportat la textele de lege enunțate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța competentă să examineze acțiunea în contencios administrativ înaintată de Vladislav Clima împotriva Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, este Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

În conformitate cu art.200 alin.(3), 230, 258 alin. (3) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se constată competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, la judecarea cauzei de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Vladislav Clima împotriva Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil.

Cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Vladislav Clima împotriva Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, se remite Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, pentru examinare.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii:

Nicolae Craiu

Aliona Miron